

Брюксел, 14.12.2016 г.
COM(2016) 960 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ,
ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪВЕТ И СЪВЕТА**

**Втори доклад за напредъка: първи резултати по Рамката за партньорство с трети
държави в контекста на Европейската програма за миграцията**

1. Въведение

След публикуването на доклада от октомври¹ сътрудничеството с петте приоритетни държави и с други държави продължи с интензивни темпове, като за основа бяха използвани заключенията на Европейския съвет от октомври. В заключенията бяха посочени две области, в които се очаква да бъдат постигнати резултати до заседанието на Европейския съвет през декември: напредък в сътрудничеството с петте избрани приоритетни държави и първи резултати, изразяващи се в намаляване на броя на пристигащите нелегално мигранти и увеличаване на броя на връщанията. В допълнение Европейският съвет подчерта важното значение на действията на национално равнище за ускоряване на процесите на връщане и постигна съгласие да се обмисли евентуалното разширяване на списъка с приоритетните държави.

В настоящия втори доклад за напредъка са представени действията, които бяха предприети в рамките на Партньорството, и постигнатият напредък от октомври насам. Министри от държавите членки, върховният представител и комисари направиха двадесет посещения на високо равнище, които бяха съпроводени от заседания на техническо равнище с цел максимизиране на оперативните резултати.

Въпреки че от заседанието на Европейския съвет през октомври досега измина малко време, в повечето приоритетни държави беше постигнат съществен конкретен напредък. Бяха договорени някои важни градивни елементи за ново сътрудничество в областта на връщането, а някои блокирани процеси по връщане бяха възобновени. Един милиард евро бяха мобилизирани по Доверителния фонд на ЕС за Африка² в подкрепа на целите, залегнали в Рамката от Валета. Към бюджета на ЕС през 2017 г. ще бъдат добавени 726,7 милиона евро като допълнителна подкрепа за развитието на външното измерение на миграцията. Бяха поставени основите за въвеждане на „обслужване на едно гише“ за събиране на данни за връщанията на равнище ЕС и за засилване на административното сътрудничество в областта на връщането.

Що се отнася до оперативните резултати, потокът от мигранти, пресичащи Сахара през Нигер, отбеляза най-ниското си равнище — 1 500 души през ноември в сравнение със 70 000 през май. В Нигер бяха иззети 95 превозни средства, а срещу 102 контрабандисти бяха предприети съдебни действия. Общо 4 430 от заловените транзитно преминаващи незаконни мигранти бяха репатрирани с подкрепата на Международната организация по миграция (МОМ). В допълнение през 2016 г. около 2 700 мигранти от петте приоритетни държави са се върнали от ЕС в своите съответни страни на произход.

Въпреки това този намален транзитен поток в рамките на Африка все още не е довел до намаляване на броя на пристигащите в Европа мигранти. Пристиганията от петте приоритетни държави по маршрута през Централното Средиземноморие през 2016 г. са се увеличили, достигайки почти 59 000 от общо над 173 000 пристигания по този маршрут, което е доказателство за нуждата от по-нататъшното прилагане на Рамката за партньорство.

Пълният потенциал на Рамката за партньорство все още не се използва. Първо, връзката с други политики, като например законната миграция, търговията, енергетиката, селското стопанство и образованието, продължава да бъде ограничена. Тази връзка може да послужи за основа на истинско партньорство с трети държави, а

¹ COM(2016) 700 final от 18.10.2016 г.

² Извънреден Доверителен фонд на ЕС за стабилност и преодоляване на първопричините за незаконната миграция и разселването на хора в Африка.

адаптирането на тези политики така, че те да функционират ефективно в контекста на Рамката за партньорство, ще представлява основна цел през идните месеци. Второ, подкрепата от държавите членки, включително по отношение на вътрешното измерение на миграционните политики, доказва своето ключово значение за постигането на успехи. Тази подкрепа трябва да продължи и да се засили със задълбочаването и разширяването на процеса. Трето, на срещата на високопоставените служители идния февруари ще бъде даден нов импулс на процеса от Валета, който продължава да бъде в основата на нашия подход към миграцията в Африка.

За да може интензивното сътрудничество с трети държави в рамките на Рамката за партньорство да даде пълни резултати, са нужни време и ангажираност. Осъществяването на проекти за справяне с първопричините за незаконната миграция, въвеждането на нови процедури за идентифициране и ефективно връщане и предприемането на целенасочени действия за борба с контрабандата на хора в ключови точки от маршрутите, водещи към Европа, са от основно значение за постигането на видими резултати през следващите месеци.

2. Напредък в сътрудничеството с приоритетните държави и първоначални резултати по отношение на броя пристигания и връщания

2.1 Приоритетни държави от Партньорството — постигнат напредък

Нигер

Нигер е държава от ключово значение като страна на транзитно преминаване от Африка на юг от Сахара към Средиземноморието. Освен това Нигер е изправен пред огромни предизвикателства по отношение на своето управление и нужди за развитие. Страната има свои проблеми с бежанците вследствие на кризите в езерото Чад и Мали. Въпреки това Нигер запази стабилното си сътрудничество с ЕС, по-специално в борбата с контрабандата на мигранти и намаляването на потока от незаконни мигранти, и е пример за това как ЕС и неговите държави членки могат да комбинират по всеобхватен начин различните налични инструменти и механизми.

Динамиката се запази чрез поредица от посещения на високо равнище от ЕС; германският канцлер посети страната през октомври, последвана от италианския министър на външните работи в началото на ноември и нидерландския министър на външните работи през декември. Посещението на президента на Нигер в Брюксел на 15 декември ще постави завършека на една година на много интензивен диалог и ще даде възможност за договарянето на следващите стъпки.

Въз основа на това сътрудничество ключовите действия на място са съсредоточени в региона Агадес. От една страна, те включват борба с контрабандистите на мигранти и трафика на хора. Намирането на трайно решение обаче трябва да включва също така подкрепа за мигрантите да се завърнат по своите домове и осигуряване на икономически възможности за местното население. Също така трябва да бъдат положени усилия за предотвратяване на пренасочването на миграцията към други маршрути.

Предприети са действия във всички тези области. Броят на лицата, напускащи Нигер в опит да пресекат Сахара с риск за живота си, е намалял от над 70 000 през май до около 1 500 през ноември³. В допълнение броят на мигрантите, насочени за репатриране директно към Международната организация по миграция, се е увеличил от средно 350 на месец преди лятото до 1 100 през ноември. 4 430 от тях вече са се възползвали от

³ Пунктове за наблюдение на потоците в Нигер, Statistical Report Overview на MOM, ноември 2016 г.

подпомагане на доброволното връщане в своите страни. Тенденцията продължи и по отношение на изземването на оборудване и арестите на контрабандисти. Между средата на юли и края на октомври са били иззети 95 превозни средства, срещу 102 контрабандисти са били заведени съдебни производства, а 9 полицаи са били арестувани за корупция, свързана с миграцията.

Пряката подкрепа от ЕС е от решаващо значение за постигането на тези резултати. Тя включва практическа подкрепа на място за изработването и изпълнението на краткосрочните планове за действие за борба с контрабандата и трафика на хора. Постоянното местно бюро на мисията на ЕС по линия на ОПСО⁴ в Нигер, разположено в Агадес, работи и от месец април досега то проведе серия от обучения, включително 20 обучения по въпросите на миграцията, разузнаването и техниките за арест за 360 членове на силите за вътрешна сигурност. Бюрото ще бъде подсилено с двама допълнителни служители от Комисията и ЕСВД, а Европейска агенция за гранична и брегова охрана ще разположи служител за връзка.

Средства от ЕС се предоставят също така с цел да се насърчи постигането на допълнителни резултати. Доверителният фонд на ЕС за Африка ще подпомогне 30 000 уязвими мигранти в шест центъра по протежението на миграционния маршрут, както и връщането на 12 000 мигранти в техните общности на произход. В допълнение ще бъде предоставена подкрепа по икономическите програми на държавите членки за подпомагане на самостоятелната заетост на 1 400 граждани на Нигер в транзитните зони и за подобряване на уменията на 6 000 млади хора с цел да се улесни тяхното участие в пазара на труда. За да бъде постигнат незабавен ефект, Комисията разработи също проект с краткосрочен ефект⁵ по линия на Доверителния фонд на ЕС за Африка, който представлява пряк отговор на искането на Нигер за видимо и бързо създаване на алтернативни доходи, които да заместят „бизнеса с миграцията“. В дългосрочен план ЕС и държавите членки работят за преодоляване на първопричините, както и за предоставяне на устойчиви алтернативи за местната икономика с помощта на пакет за бюджетна подкрепа.

С оглед на сериозните предизвикателства, свързани с предоставянето на закрила, пред които е изправен Нигер при приемането на разселени лица, страната получава подкрепа и чрез регионални действия за подпомагане на достъпа до процедури за определяне на статута, условия за приемане и подкрепа за лицата, търсещи убежище в Нигер.

На последно място, от важно значение е също така измеримостта на резултатите. ЕС си сътрудничи с Международната организация по миграция за подобряване на събирането на данни, като извършва дейност по наблюдение на миграционните потоци и маршрути, на демографски данни за мигрантите и на факторите за миграция в 40 стратегически точки по протежението на миграционните маршрути.

Следващи стъпки

- *Продължаване на изпълнението на действия за борба с контрабандата и трафика на основата на вече постигнатите резултати.*
- *Изработване на средносрочен и дългосрочен план за действие, които се съсредоточават върху първопричините, и създаване на икономически алтернативи в най-засегнатите от незаконна миграция региони.*

⁴ ОПСО: Обща политика за сигурност и отбрана

⁵ Този план, озаглавен „Plan d'Action à impact économique rapide à Agadez“, беше представен за одобрение на оперативния комитет на Доверителния фонд на ЕС за Африка.

- *Наблюдение на евентуалното пренасочване на миграцията към други маршрути.*
- *Разполагане на служител за връзка на Европейската агенция за гранична и брегова охрана.*
- *Пълно разполагане на персонал на ЕС в мисията EUCAP и в нейния клон в Агадез, включително за обучение.*

Нигерия

Нигерия е ключов партньор в региона. Страната установи отношения с ЕС в широк спектър от области на политиката. Във връзка с това се провеждат редица контакти на високо равнище. Така например през октомври германският министър на външните работи посети Нигерия, а нигерийският министър на вътрешните работи беше на посещение в Италия. Тези работни направления ще бъдат обединени на срещата ЕС—Нигерия на ниво министри, която ще се проведе през идната пролет.

Нигерия продължава да бъде важна страна на произход на незаконна миграция в ЕС, като през 2016 г. броят на пристиганията по маршрута през Централното Средиземноморие е възлизал на 35 998. Над 200 000 граждани на Нигерия пребивават законно в Европа, а всяка година средно на 30 000—40 000 нигерийски граждани се издават нови разрешителни за пребиваване.

Миграцията вече е основен аспект от отношенията на Нигерия с ЕС. Практическото сътрудничество с Нигерия по въпросите на обратното приемане функционира по-добре отколкото с другите приоритетни държави и продължава да се подобрява. Общо почти 2 000⁶ нигерийски граждани, пребиваващи незаконно в ЕС, са били върнати в Нигерия до средата на ноември 2016 г. Действителният процент на връщанията в Нигерия се подобри през 2016 г., но продължава да е на относително ниско равнище, което е признак за наличието на ограничения в държавите членки. Нигерийските органи са издали 65 % от временните документи за пътуване, изискани от държавите членки. Сътрудничеството с Европейска агенция за гранична и брегова охрана продължава да бъде положително; през ноември в три европейски държави се проведе мисия за идентифициране с цел определяне на гражданството на кандидатите за връщане. До края на годината са планирани две допълнителни мисии в държави членки с цел да се помогне за идентифицирането на нигерийски граждани. Командированите служители за връзка от Нигерия в държавите членки подпомагат процеса на идентифициране на мигрантите след пристигането им по маршрута през Централното Средиземноморие.

През октомври започнаха преговорите по споразумение за обратно приемане между ЕС и Нигерия с цел да се доразвие положителното сътрудничество в областта на връщането и обратното приемане и да се установят равни условия в ЕС. Следващият кръг на преговори ще се проведе в Брюксел в началото на 2017 г. с цел бързото им приключване.

Засилва се и практическото сътрудничество. Сътрудничеството в областта на контрабандата ще бъде допълнително засилено чрез платформа за сътрудничество между ЕС и Нигерия по въпросите на контрабандата на мигранти, която беше създадена през октомври.

Отговор на предизвикателствата, свързани с предоставянето на закрила в Нигерия, ще бъде даден чрез мобилизирането на различни форми на подкрепа. Например аспектите

⁶ Данните за връщанията се основават на отговорите на специален въпросник, получени от 27 държави членки и 2 асоциирани към Шенген държави.

на закрилата са интегрирани в хуманитарната реакция на ЕС и се предоставя специална подкрепа, по-специално за закрила на децата.

Понастоящем Нигерия продължава да бъде сравнително малък бенефициер на Доверителния фонд на ЕС за Африка с пет одобрени проекта. В контекста на кризата с „Боко Харам“ Доверителният фонд на ЕС за Африка предоставя всеобхватен подход в областта на стабилността и устойчивостта. Проектите са съсредоточени в североизточната част на страната и имат около 280 000 преки бенефициери (вътрешно разселени лица, завърнали се лица и приемни общности). Подкрепата служи за предоставяне на достъп до основни услуги и подобри социално-икономическите възможности и възможностите за препитание, както и укрепването на общността, в това число управлението и предотвратяването на конфликти. Още три проекта в областта на връщането и реинтеграцията на незаконни мигранти и борбата с радикализацията са в процес на подготовка. Европейската комисия ще разработи допълнителни проекти, по-специално в подкрепа на дейности в областта на реинтеграцията на завръщащите се мигранти и управлението на миграцията. В процес на одобряване са няколко проекта в областта на миграцията по линия на Европейския фонд за развитие (ЕФР)⁷.

Следващи стъпки

- *Разработване на проекти и инициативи за справяне с трафика и контрабандата, в това число с подкрепата на Европол и Европейската агенция за гранична и брегова охрана.*
- *Приключване на преговорите по споразумение за обратно приемане между ЕС и Нигерия и насърчаване на добри практики в областта на връщането, в това число чрез преодоляване на вътрешните ограничения.*
- *Разработване на инициативи за справяне с първопричините за миграцията и стимулиране на инвестициите.*

Сенегал

От октомври насам диалогът със Сенегал допълнително се засили на фона на общо 9 548 сенегалски граждани, пристигнали по маршрута през Централното Средиземноморие от началото на 2016 г. до този момент. Комисарят по въпросите на международното сътрудничество и развитието посети Сенегал, като неговата визита беше последвана от посещението на италианския министър на външните работи. Накрая, върховният представител на ЕС/заместник-председател участва в Третия международен форум по въпросите на мира и сигурността в Африка през декември в Дакар, което даде още една възможност за двустранни контакти. Налице е и засилване на техническите контакти; преговорите между Европейската агенция за гранична и брегова охрана и сенегалските органи относно сключването на работна договореност бележат напредък. Вече са определени официалните лица за връзка в Министерството на външните работи и Министерството на вътрешните работи.

От началото на годината до средата на ноември само 435 сенегалски граждани, пребиваващи нелегално в ЕС, са се върнали в Сенегал. Неотдавна Сенегал предложи да засили подкрепата, за да бъде разрешен въпросът с пристиганията по маршрута през Централното Средиземноморие. Сътрудничеството в областта на идентифицирането и

⁷ http://ec.europa.eu/europeaid/funding/funding-instruments-programming/funding-instruments/european-development-fund_en.

издаването на документи трябва да се подобри, тъй като те все още са сложни и отнемат много време, а планираните мисии все още не са се състояли. Ще са необходими допълнителни усилия за проследяването отблизо на тази нова динамика за постигне на оперативни резултати и за нейното поддържане. Сътрудничеството в областта на връщането трябва да бъде разгледано в контекста на съществуващите значителни законни варианти с оглед на факта, че над 230 000 сенегалски граждани са пребивавали легално в ЕС през 2015 г. и че средно държавите — членки на ЕС, издават всяка година на граждани на Сенегал средно 15 000—20 000 нови разрешителни за пребиваване⁸.

В същото време средствата от ЕС също допринасят за справяне с първопричините за незаконната миграция, като с тях се финансират проекти, подкрепящи създаването на работни места за младежта, одобрени по Доверителния фонд на ЕС за Африка, които подпомагат 600 местни предприятия и стопанства със специална техническа помощ, създават до 24 000 преки и косвени работни места и предоставят на 12 000 млади хора достъп до професионално обучение в сектори като аграрната промишленост, горското стопанство, туризма и рибарството. В допълнение Сенегал получава подкрепа по линия на регионален проект, който подпомага правоприлагащите органи. В ход е разработването на нови проекти, които ще разширят обхвата на извършваните дейности, като включват по-добро управление на миграцията, улеснят реинтеграцията на 3 000 сенегалски граждани и предоставят информация на 200 общини и 30 000 потенциални мигранти. В допълнение тези проекти ще създадат икономически възможности и възможности за заетост в регионите с висок миграционен потенциал и ще подпомогнат консолидацията на системите за гражданска регистрация. Освен това през октомври 2016 г. беше одобрен проект по ЕФР в областта на вътрешната сигурност и управлението на границите, който има за цел да се подобри капацитетът на вътрешните служби за сигурност в борбата с тероризма и организираната престъпност, управлението на границите и борбата с незаконната миграция.

Следващи стъпки

- *По-нататъшно укрепване на практическото сътрудничество в областта на връщането и обратното приемане, в това число чрез специални мисии в държавите членки.*
- *Засилване на сътрудничеството в областта на борбата с контрабандата и справянето с първопричините чрез бързо изпълнение на проектите, одобрени по Доверителния фонд на ЕС за Африка.*

Мали

Мали е важна държава на произход и транзитно преминаване на мигранти и е изправена пред значителни политически предизвикателства и предизвикателства в областта на развитието. През 2016 г. по маршрута през Централното Средиземноморие в Европа са дошли незаконно 9 305 души от Мали, което представлява увеличение спрямо 2015 г. Над 100 000 малийци пребивават законно в Европа и всяка година се издават средно 6 000—8 000 нови разрешения за пребиваване.

Диалогът и сътрудничеството, включително на високо ниво, бяха отново засилени и бяха проведени посещения на министъра на външните работи на Нидерландия и министъра на външните работи на Италия. Понастоящем Мали председателства

⁸ Данни на Евростат.

координационния комитет по процеса от Рабат и следователно ще играе важна роля в подготовката на срещата на високопоставените служители, която ще се проведе във Валета през февруари 2017 г. Това засилено сътрудничество бе закрепено в Съвместна декларация, която бе публикувана на 10—11 декември от името на върховния представител/заместник-председател по повод посещението на нидерландския министър на външните работи в Мали.

По отношение на закрилата ситуацията все още буди особено безпокойство заради присъствието на близо 135 000 малийски бежанци в съседните държави от Западна Африка. Европейската комисия предоставя основна хуманитарна помощ за малийските бежанци в Буркина Фасо, Мавритания и Нигер. Доверителният фонд на ЕС за Африка ще оказва подкрепа за устойчивостта и самостоятелността на тези бежанци, ще допринася съвместно с ВКБООН за поддържане на мирното съжителство на разселеното население и разселените общности и ще улеснява доброволното репатриране на бежанците.

Процентът на връщане на мигранти от Мали продължава да е много нисък. От началото на годината досега в държавата си на произход са се завърнали общо 119 малийци. Практиките на сътрудничество в областта на обратното приемане, включително издаването на временни документи за пътуване, варират значително в зависимост от съответното консулство, а няколко държави членки са докладвали за затруднения и забавяния. С цел да се намери решение на тези затруднения, Мали е работила с ЕС за връщане на пребиваващите незаконно в Съюза лица въз основа на стандартни процедури, установени между двете страни и зачитащи взаимните им задължения. За тази цел са били проведени командировки.

Също така Мали е важен транзитен път за мигрантите от западноафриканските държави, насочили се към Средиземно море. В резултат на осъществяваните от Нигер действия за предотвратяване на контрабандата на хора има риск Мали да се използва все повече като алтернативна държава на транзитно преминаване. Тази тенденция се благоприятства и от твърде нестабилната ситуация от гледна точка на сигурността в централните и северните територии на страната. Мали е заявила твърдо ангажимента си да ограничи незаконната контрабанда на хора и да сложи край на престъпните мрежи. През идните месеци ще се работи на пълни обороти в тази област на сътрудничество, за да се намери решение по отношение на транзитната роля на Мали при миграцията, при пълно спазване на рамката на Икономическата общност на западноафриканските държави (CEDEAO)⁹.

Понастоящем Мали продължава да бъде сред най-големите бенефициери на средства, отпускани по линия на Доверителния фонд на ЕС за Африка. В допълнение към проектите, одобрени по линия на Доверителния фонд на ЕС за Африка от януари 2016 г. досега, се очаква скоро да бъдат одобрени още три проекта, включително във връзка с регистър с биометрични данни на населението, с реинтеграцията на завръщащите се лица, кампании за повишаване на осведомеността относно рисковете, свързани с незаконната миграция, както и във връзка с младежката заетост за 8 000 млади хора в селската и градската среда. Тези проекти ще осигурят помощ за 16 000 блокирани мигранти, ще улеснят връщането на 4 000 мигранти в режим на транзит към

⁹ В Протокола на Икономическата общност на западноафриканските държави (CEDEAO), озаглавен „Свободно движение на хора, пребиваване и установяване“, се посочва, че „гражданите на Общността имат право да влизат, да пребивават и да се установяват на територията на държавите — членки на [CEDEAO].“

съседните страни и ще спомогнат за устойчивото реинтегриране на 4 000 малийци в общностите им на произход.

Следващи стъпки

- *Поддържане на тесен диалог с Мали в качеството ѝ на председател на процеса от Рабат при подготовката на срещата на високопоставените служители във Валета през февруари 2017 г.*
- *Наблюдение и действия във връзка със ситуацията по отношение на закрилата и разселването.*
- *Приоритетно засилване на съвместната работа с Мали във връзка с транзитното преминаване.*
- *Укрепване на сътрудничеството във връзка с ефективните връщания*

Проект на Международната организация по миграция за Западна Африка и Либия

Като част от подхода в Рамката за партньорство ЕС е разработил съвместно с Германия и Италия новаторска регионална инициатива за партньорство с Международната организация по миграция, като тази инициатива обхваща 14 държави. Новата инициатива за закрила и реинтеграция на мигрантите в Африка е на стойност 100 милиона евро и ще има за цел:

1. Да оказва подкрепа за доброволното завръщане и реинтеграцията на 24 000 мигранти от държавите на транзитно преминаване в Африка, както и за реинтегрирането на завърналите се от Европа лица в родните им общности.
2. Да се създадат миграционни центрове за реагиране и ресурси по протежението на миграционните маршрути в Нигер, Мали и Буркина Фасо с цел да се окаже подкрепа на 58 000 уязвими мигранти, които са в нужда.
3. Да предоставя информация на блокираните по различни маршрути 200 000 мигранти и на 2000 потенциални мигранти от общностите за рисковете, свързани с незаконната миграция, за алтернативите, като например законната и безопасна миграция, както и за правата и задълженията и за възможностите за доброволно завръщане и реинтеграция.
4. Да се въведе системно събиране на данни на стратегически места по протежението на миграционните маршрути. Събираните данни ще се фокусират върху демографските данни за мигрантите и миграционните потоци и маршрути, като ще се събира по-подробна информация и относно причините за миграцията.

С цел да се подобрят устойчивостта и координацията на действията, за всички действия ще се предвиди и изграждане на капацитет у националните органи и ключовите заинтересовани страни, независимо дали въпросните действия са насочени към закрила, връщане и реинтеграция, предоставяне на информация и повишаване на осведомеността или събиране на данни и анализ.

Етиопия

През 2016 г. броят на етиопските граждани, дошли по маршрута през Централното Средиземноморие, е достигнал 3 363, докато над 30 000 етиопци пребивават редовно в Европа и всяка година се издават средно 4 000—5 000 нови разрешения за пребиваване.

Страната поставя особени предизвикателства поради трудната политическа ситуация. Трайното поемане на ангажимент от страна на ЕС към етиопското правителство ще бъде от решаващо значение за оказване на подкрепа за необходимите политически

реформи, с които се цели да стихне недоволството, което е в основата на протестите, разтърсващи страната от ноември 2015 г. насам. Застрашена е вътрешната стабилност на Етиопия, както и тази на целия регион. Действията на ЕС следва да допринесат за избягване на мащабна криза в региона и на неизбежните последици, до които тя би довела.

От октомври досега напредъкът в сферата на връщането и обратното приемане се задържа изключително бавен, включително с оглед на политическата ситуация. Като цяло от началото на годината в Етиопия са се върнали 172 етиопски граждани, пребиваващи нелегално в ЕС. Въпреки трудностите техническият диалог продължи и се наблюдават някои окуражаващи признаци в тази насока. Подготвя се работен семинар, посветен на обратното приемане, който ще се проведе в началото на 2017 г. Наред с това на 15 декември 2016 г. Етиопия ще поеме председателството на процеса от Хартум.

Сътрудничеството във връзка с обратното приемане е част от по-широкообхватни усилия, полагани от ЕС в областта на миграцията. След Уганда Етиопия е африканската държава, която приютява най-голям брой бежанци (738 000). Подкрепата за развитие и закрила, предоставяна от ЕС за бежанците в Етиопия, продължи чрез изпълнението на регионалната програма за развитие и закрила (РПРЗ) за Африканския рог, която има за цел да осигурява подкрепа за над 100 000 бежанци от предполагаемите 415 000 бежанци от Сомалия и Еритрея, намиращи се понастоящем в Етиопия, както и за приемащите общности, като се предвиждат и конкретни действия за закрила на децата. Етиопия е един от основните бенефициери на средствата от Доверителния фонд на ЕС за Африка — така например един от проектите, финансирани от Доверителния фонд, има за цел да повиши устойчивостта на един милион земеделски стопани в уязвимите области, изложени на риск от бурни конфликти. Подготвят се също програми в подкрепа на създаването на работни места, особено за бежанците, както и в подкрепа на създаването на единна национална система за идентификация и регистрация. ЕС заяви готовността си да предостави финансова подкрепа за новопланираните промишлени зони, които имат за цел да създадат работни места не само за етиопските граждани, но и за бежанците, като за последните ще бъдат запазени около 30 000 работни места.

Следващи стъпки

- *Поддържане на тесен диалог с Етиопия като председател на процеса от Хартум в подготовката на срещата на високопоставените служители във Валета през февруари 2017 г.*
- *По-нататъшни действия на основата на предприетите начални стъпки с цел подобряване на сътрудничеството в областта на връщането и обратното приемане.*
- *По-нататъшно засилване на подкрепата за Етиопия като държава на транзитно преминаване и дестинация за мигранти и бежанци.*

2.2 Развиване на сътрудничеството с други държави във връзка с управлението на миграцията

Както е видно от настоящия доклад за постигнатия напредък, напредъкът при подхода в Рамката за партньорство, осъществен с петте приоритетни държави, е все още неравномерен и ще изисква постоянен ангажимент. Конкретната финансова и

политическа ангажираност, необходима за постигането на напредък в приоритетните държави, означава, че този аспект не трябва да се пренебрегва.

Наред с това, осъществяването на засилено сътрудничество в областта на миграцията в духа на Рамката за партньорство продължава да бъде насърчавано и в страните, които не са сред приоритетните държави. Това ще подготви и почвата за евентуално разширяване на приоритетите в близко бъдеще.

Йордания, Ливан

Приоритетите за партньорство между ЕС и Ливан и приложеният пакт (в който са определени взаимните ангажименти за справяне с последиците от кризата с бежанците) бяха приети на 11 ноември 2016 г. Приоритетите за партньорство между ЕС и Йордания по отношение на Йордания, към които също има пакт, бяха договорени и следва да бъдат официално приети преди края на годината — на предстоящия Съвет за асоцииране. Приоритетните действия по пакта ще бъдат финансирани с допълнителни средства от ЕС за Ливан и Йордания, за които беше поет официален ангажимент по време на Лондонската конференция, включително най-малко 1 милиард евро, които да бъдат отпуснати през 2016 г. и 2017 г. Към 1 ноември 2016 г. ЕС е заделил 666 милиона евро за двете държави посредством различните си инструменти, включително Регионалният доверителен фонд на ЕС в отговор на кризата в Сирия и хуманитарна помощ.

Въз основа на това ЕС ще започне преговорите по споразумението за обратно приемане и споразумението за облекчаване на визовия режим между ЕС и Йордания и ще продължи преговорите по Партньорството за мобилност между ЕС и Ливан.

Афганистан, Бангладеш, Иран, Пакистан

По отношение на ***Афганистан*** продължава изпълнението на инициативата за съвместни бъдещи действия по миграционните въпроси ЕС—Афганистан, като първата среща на съвместната работна група беше проведена на 30 ноември.

Що се отнася до ***Пакистан***, на срещата на съвместната комисия на ЕС и Пакистан на 24 ноември беше обсъден въпросът за миграцията, като беше поставен специален акцент върху изпълнението на споразумението за обратно приемане между ЕС и Пакистан. Посочените мерки вече доведоха до резултати в областта на връщането. Освен това Комисията активизира усилията си за създаване на електронна платформа, целяща намаляване на затрудненията при обработката, свързана с обратното приемане.

С ***Иран*** — държава на произход, транзитно преминаване, крайна точка и приемане на голям брой бежанци — ще бъде договорен по-сериозен ангажимент по отношение на въпросите, свързани с миграцията, като се планира през първото полугодие на 2017 г. да започне задълбочен диалог по тези въпроси.

Като част от Рамката за партньорство ЕС възнамерява да засили сътрудничеството през следващите месеци и да насърчи прилагането на ***регионален подход***, за да подкрепи закрилата и трайната реинтеграция на разселени афганистански граждани в техния регион на произход в сътрудничество с ВКБООН.

По отношение на ***Бангладеш*** ЕС показва по-голяма политическа ангажираност с последващите действия по договореното разработване на стандартни оперативни процедури за връщане, разполагането на мисии за идентифициране, провеждането на информационни кампании и осъществяването на проекти за реинтеграция. Посочените проекти скоро ще могат да стартират, ако има напредък в диалога по въпросите на

миграцията, чието начало беше поставено през април 2016 г. През следващите месеци сътрудничеството с Бангладеш ще се задълбочи с оглед на подготовката за по-голяма подкрепа по линия на Рамката за партньорство.

Египет

Въпреки че се смята, че незаконните мигранти, потеглили от Египет тази година, са се увеличили с 15 % (около 13 000 мигранти са достигнали Италия от Египет), общият брой остава сравнително малък и намалява от октомври насам. Положението се следи все така внимателно, а диалогът беше засилен с посещенията на комисаря, отговарящ за европейската политика за съседство, през октомври и на комисаря по въпросите на миграцията, вътрешните работи и гражданството през ноември. Европейската агенция за гранична и брегова охрана направи проучвателно посещение в Египет през октомври.

Действията на ВКБООН за запазване на необходимата международна закрила в Египет се извършват по линия на регионалната програма за развитие и закрила за Северна Африка. Миграцията и мобилността също ще бъдат сред приоритетите на бъдещото партньорство между ЕС и Египет, които ще очертаят двустранната подкрепа на ЕС за следващите три години в рамките на преразгледаната европейска политика за съседство. Регионалният доверителен фонд на ЕС в отговор на кризата в Сирия и Доверителният фонд на ЕС за Африка предоставят допълнителни инструменти за финансова помощ за изграждане на капацитет, защита на уязвимите групи, социално-икономическа подкрепа за групите, склонни към миграция, и укрепване на общите действия срещу контрабандата и трафика.

Приоритетите за партньорство с Египет ще включват подходящо измерение във връзка с миграцията. След като бъде получено потвърждение от страна на Египет, ЕС незабавно ще задълбочи сътрудничеството в тази област със страната, като организира посещения на високопоставени служители, както и посредством подкрепа от съответните агенции на ЕС и държавите членки.

Либия

Либия продължава да бъде основната отправна точка за маршрута през Централното Средиземноморие, както и център, към който се стремят миграционните маршрути от Западна Африка и от Африканския рог. Действията на ЕС относно миграцията в Либия са постоянно ограничени, тъй като няма функциониращо национално правителство, което да осъществява единен контрол върху правоприлагането в неговата цялост, и са разположени военни части.

Освен съществуващото сътрудничество между средиземноморските държави членки и либийската брегова охрана чрез мрежата „Seahorse Mediterraneo“, от юни 2016 г. насам бяха стартирани редица проекти, включително за обучение на либийската брегова охрана чрез EUNAVFOR MED операция SOPHIA и за подготовка за създаването на либийския център за координация на морските спасителни дейности с подкрепата на италианската брегова охрана¹⁰. Държавите членки се приканват да дадат съответния принос, за да се запази пълният оперативен капацитет на операция Sophia.

¹⁰ Целта е да се даде възможност на либийската брегова охрана да извършва наблюдение на границите, операции за издирване и спасителни операции, както и други характерни за тази структура задачи (например контрол на рибарството, предотвратяване на контрабанда с нефт) по бреговете на Либия.

През август беше създаден Комитетът между ЕС и Либия за интегрирано управление на сухопътните граници като форум за осъществяване на обмен по въпросите, свързани с управлението на границите. Тристранната среща относно управлението на границите, проведена с министрите на външните работи на Либия, Нигер и Чад и с подкрепата на ЕС, беше последвана от среща между делегациите на ЕС в тези страни, а в началото на 2017 г. се предвижда провеждането на нова среща.

През следващите месеци ЕС възнамерява да увеличи още повече усилията си, които и към момента са значителни, в сътрудничество с международни партньори и по-специално с МОМ с цел да се справи с хуманитарното положение на мигрантите, блокирани в Либия.

Основната цел на това сътрудничество ще бъде да се предложи алтернатива за връщане на мигранти, които биват държани в тежки условия. Тече изпълнението на проекти на стойност 20 милиона евро, които целят улесняване на доброволното завръщане на блокирани мигранти, подкрепа за приемащите общности чрез осигуряване на възможности за трудова заетост за местните общности и мигрантите, осигуряване на помощ за уязвими мигранти и подобряване на условията, в които живеят в центровете за задържане. Намерението е тези усилия да се активизират още повече, наред с осигуреното обучение на бреговата охрана. Освен усилията по отношение на основните въпроси, свързани с миграцията в страната, и пилотната инициатива за стабилизиране на общностите в областите, засегнати от вътрешно разселване и транзитно преминаване на мигранти, са мобилизирани 20 милиона евро за подпомагане на мигрантите при слизането им на сушата и в центровете за задържане, както и за увеличаване на хуманитарното репатриране (с първоначална цел от 5 000 мигранти) и реинтеграцията.

Западна Африка

Незаконната миграция от **Кот д'Ивоар** към Европа постоянно се увеличава — от 2 000 души през 2014 г. на 5 000 през 2015 г. и 10 000 души между януари и септември 2016 г.¹¹ **Гвинея** е в челната петица на държавите на произход на мигранти от няколко месеца и се нарежда на второ място по отношение на броя на мигрантите в Агадес. **Гана** е страна на произход и транзитно преминаване както на законни, така и на незаконни мигранти — през 2015 г. в ЕС законно са пребивавали около 125 000 граждани на Гана; установено е, че през същата година 5 600 ганайци са се намирали незаконно в Съюза.

Тези три важни държави на произход и на транзитно преминаване на незаконна миграция, които се намират в Африка на юг от Сахара, не са обхванати от Доверителния фонд на ЕС за Африка¹². За да започне диалог и да се съгласуват целите и задачите, свързани с миграцията, ЕС ще предложи да се разшири географският обхват на Доверителния фонд на ЕС за Африка.

Допълнителна подкрепа ще продължи да се осигурява и за **Мавритания** като важна държава на транзитно преминаване, която вече работи в сътрудничество с ЕС за управление на миграцията.

Проведените наскоро избори в **Гамбия** откриват нови възможности за засилване на двустранните отношения с тази страна на произход, от която през 2016 г. в ЕС са

¹¹ Данни от Европейската агенция за гранична и брегова охрана; към 1 декември Италия е регистрирала над 12 000 души от Кот д'Ивоар за 2016 г.

¹² Понастоящем Доверителният фонд на ЕС за Африка обхваща 23 държави: Алжир, Буркина Фасо, Гамбия, Джибути, Египет, Еритрея, Етиопия, Камерун, Кения, Либия, Мавритания, Мали, Мароко, Нигер, Нигерия, Сенегал, Сомалия, Судан, Танзания, Тунис, Уганда, Чад и Южен Судан.

пристигнали незаконно над 11 000 души по маршрута през Централното Средиземноморие.

Африкански рог

Сътрудничеството в областта на миграцията между ЕС и представителите на региона се развива от ноември 2015 г. насам в съответствие с договореното на срещата на върха във Валета.

Чрез процеса от Хартум се осигурява конкретна рамка за справяне с всички аспекти на управлението на миграцията, включително засилване на сътрудничеството в борбата с контрабандата на мигранти и трафика на хора на територията на всички страни в региона и между тях, а именно от Етиопия до Египет през Судан. На 16 декември е предвидена среща в Адис Абеба на високопоставени служители по процеса, на която ще се подготвят следващите действия за сътрудничество.

ЕС се е ангажирал по-конкретно със защитата и подкрепата на бежанците в този регион. Освен хуманитарната помощ, по линия на програмата за регионално развитие и закрила в региона на Африканския рог се изпълняват пет проекта за подпомагане на защитата и трайното препитание на бежанците и приемните общности в Етиопия, Кения, Сомалия, Судан и Уганда и се провеждат по-активни действия в Уганда вследствие на отбелязаното увеличаване на принудителните разселвания след конфликта в Южен Судан. Кения обяви закриването на бежанския лагер в Дадааб, където в момента са приютени 350 000 сомалийски бежанци. Ако страната изпълни това решение, има вероятност това да доведе до сериозни отрицателни последици за целия регион.

Следващи стъпки

- *Финализиране на официалното приемане на пакта за Йордания и започване на преговори за облекчаване на визовия режим и за сключване на споразумения за обратно приемане.*
- *Приключване на преговорите за Партньорството за мобилност с Ливан.*
- *Укрепване на регионалните дейности по отношение на разселените афганистанци с цел да се улесни тяхната трайна реинтеграция в сътрудничество с ВКБООН.*
- *Засилване на работата с Египет въз основа на финализираните приоритети за партньорство.*
- *По-нататъшно засилване на работата в Либия за намиране на решение за положението с блокираните мигранти в страната.*
- *Разширяване на географския обхват на Доверителния фонд на ЕС за Африка с цел включване на Кот д'Ивоар, Гана и Гвинея.*
- *Продължаване и разширяване на сътрудничеството в рамките на процеса от Хартум.*

3. Ключови средства и инструменти за по-нататъшно прилагане на Рамката за партньорство

3.1 Засилване на дейността на държавите членки във връзка с връщанията

Рамката за партньорство положи основите за засилване на сътрудничеството в областта на връщането и обратното приемане между държавите — членки на ЕС, и страните

партньори. По-специално организирането на мисии за идентифициране от страните партньори в държавите членки може да доведе до решаване на случаите, в които процесът на връщане не е приключен. Наблюдаваха се обаче ситуации, в които мисии за идентифициране, договорени със страните партньори, не бяха осъществени поради неспособността на държавите членки да предприемат необходимите действия на вътрешно равнище в рамките на необходимия срок.

Отчасти малкият брой връщания се дължи на самия ЕС. Понастоящем само малка част от мигрантите, които са влезли неправомерно в ЕС от петте приоритетни държави, получават заповед за връщане. Въпреки че това донякъде се обяснява с евентуалните молби за предоставяне на убежище, несъмнено съществуват значителни пропуски, които трябва да бъдат отстранени. В съответствие с правото на ЕС решения за връщане следва да се издават за всички незаконни мигранти, които нямат право да останат на територията на ЕС.

За ефективно осигуряване на връщанията е необходимо държавите членки да въведат подходящи административни системи и системи за прилагане, както и да отделят достатъчно средства за управление на процеса на връщане и да гарантират, че лицата, които трябва да бъдат върнати, не се укриват. За тази цел те следва да използват в пълна степен приложимите правила на ЕС. В ход са редица действия с цел подобряване на ефективността на политиката на връщане в ЕС. Те следва да бъдат приложени бързо, а процесите в държавите членки трябва да се засилят.

Изпълнението на Рамката за партньорство разкри също слабости в събирането и обmena на данни относно връщанията между държавите членки. Във връзка с подготовката на настоящия доклад до държавите членки беше изпратен целеви въпросник. Въпреки че почти всички държави членки са отговорили, събраните данни представят фрагментирано и непълно ситуацията на територията на ЕС. За да се отстрани този недостатък, Комисията ускори създаването на оперативна база данни за връщанията в рамките на интегрираното приложение за управление на връщанията, която беше пусната в действие по-рано през 2016 г., и осигурява обучение за използването ѝ в държавите членки. През предстоящите месеци ще бъде необходимо държавите членки да запазват базата данни на приложението, за да се следи напредъкът в изпълнението на партньорството и да се постигат резултати.

3.2 Оперативни средства

Европейски служители за връзка по въпросите на миграцията

Благодарение на съвместните усилия на държавите членки и на институциите на ЕС бяха подбрани европейски служители за връзка по въпросите на миграцията за всички държави, определени като приоритетни в Рамката за партньорство. За всички европейски служители за връзка по въпросите на миграцията (включително тези за петте приоритетни държави) беше разработено широкообхватно обучение преди разполагането им, което ще се състои в началото на 2017 г. Важно е служителите за връзка на държавите членки и европейските служители за връзка по въпросите на миграцията да си сътрудничат цялостно, обменяйки всички съответни данни, и да действат съвместно.

Сътрудничество с агенции

Започнаха обсъждания за това как да се използва пълноценно експертният опит на съответните агенции на ЕС в трети държави. Разширеният мандат на Европейската агенция за гранична и брегова охрана и Европол предоставя нови възможности за

работа с трети държави. Европейската агенция за гранична и брегова охрана е в процес на разговори с властите на няколко държави за сключване на работни договорености: Египет, Либия, Мавритания, Мароко, Сенегал и Тунис. Тя ще изпрати също служител за връзка в Нигер. Европол, Европейската служба за подкрепа в областта на убежището и Евроюст също следва да засилят своята роля по отношение на външното измерение, по-специално в приоритетните страни.

3.3 Инструменти на политиката

В съобщението относно Рамката за партньорство от юни¹³ се призовава всички политики на ЕС да допринесат за прилагането на тази рамка. Към настоящия момент основен инструмент в подкрепа на изпълнението на партньорството е финансовата помощ. За да може партньорството да остане надеждно и да постигне стратегическите си цели, ще бъде необходимо други политики на ЕС, включително търговията, визовата политика, политиката за съседство, енергетиката, климата, околната среда, морското дело и рибарството, селското стопанство, политиката в областта на цифровите технологии и образованието, да осигурят други източници на мобилизация и подкрепа. Това ще бъде основен приоритет през предстоящите месеци, като специално внимание ще бъде обърнато на търговската политика.

Търговията по-специално допринася за отстраняване на първопричините за незаконната миграция чрез създаване на икономически възможности в партньорските държави посредством споразумения за свободна търговия или едностранни преференции. Продължава проучването на връзките и полезните взаимодействия между търговската политика и миграцията.

Мобилността в областта на образованието е важно средство за предоставянето на нови възможности за окуряване на мобилността по Рамката за партньорство. По „Еразъм +“ в Йордания, Ливан, Етиопия, Мали, Нигер, Нигерия и Сенегал вече се предлагат общо 1 165 дейности за мобилност¹⁴, финансирани в тези държави през 2016 г. Бяха финансирани 77 стипендии за съвместни магистърски програми по „Еразмус Мундус“¹⁵, към които имаше голям интерес, по-специално от Етиопия и Нигерия. Финансирани бяха и седем стипендии за съвместни докторантски програми по „Еразмус Мундус“. В приоритетните държави по „Еразмус+“ се осъществяват единадесет проекта за изграждане на капацитет.

Желанията на университетите в областта на мобилността на персонала и на студентите значително надхвърлят бюджета, предвиден за региона на юг от Сахара. ЕС е готов да увеличи тази дейност и да финансира до 5 000 допълнителни места за мобилност за придобиване на кредити по „Еразмус +“ и 110 места за мобилност по „Еразмус Мундус“ за съвместни магистърски програми¹⁶ като част от работата по Рамката за партньорство и в съответствие с нуждите на партньорите и капацитета за усвояване.

¹³ COM(2016) 385 final, 7.6.2016 г.

¹⁴ Йордания — 517, Ливан — 405, Етиопия — 118, Мали — 64, Нигер — 2, Нигерия — 5, Сенегал — 54.

¹⁵ Етиопия — 50, Йордания — 6, Ливан — 5, Нигерия — 14 и Сенегал — 2.

¹⁶ Мобилността за придобиване на кредити е краткосрочна мобилност между 3 и 12 месеца (обичайната мобилност по „Еразъм“), която дава възможност на студентите да придобият кредити в европейски университети, които след това се признават в учебното заведение, от което идва студентът. Това действие може да финансира и мобилност на персонала двупосочно: за учене или обучение.

Съвместни магистърски програми по „Еразмус Мундус“: стипендии на високо равнище, за които има силна конкуренция между отлични студенти, заинтересувани да участват в съвместна магистърска програма по „Еразмус Мундус“ в поне две различни европейски страни.

Освен това действията по програмата „Мария Склодовска-Кюри“ предлагат възможности за финансиране за обмен на изследователски кадри и първата покана за проявяване на интерес през 2016 г. получи отличен отговор от вътрешноафриканската схема за академична мобилност. Бяха получени 53 заявления, от които могат да бъдат финансирани 7 проекта (представляващи 543 потока на мобилност). Освен обмените, стипендиите и програмите за финансиране на научни изследвания има още инициативи за хармонизиране и адаптиране на учебните програми в Африка и за гарантиране на качеството и акредитацията, които улесняват взаимното признаване на академичните квалификации както в Африка, така и в ЕС.

Всяка година на граждани от петте приоритетни държави се издават общо приблизително 50 000 нови разрешения за пребиваване. В съответствие с действащите правила законните пристигания могат да бъдат организирани по по-ефикасен начин. Макар броят на гражданите, допуснати до нейната територия за целите на **законната миграция** да се решава от всяка държава членка на национално равнище, това не би попречило на възможността заинтересованите държави членки да обединят силите си, за да улеснят развитието на сътрудничеството в областта на законната миграция с подбрани трети държави. Този подход, ако е изпитан, може да допринесе за увеличаване на въздействието на Рамката за партньорство и да допринесе за намаляване на използването на незаконни канали за миграция

И накрая, що се отнася до презаселването, освен заключенията на Съвета от 20 юли 2015 г. за презаселването на 22 504 лица, нуждаещи се от закрила, което включва възможността държавите членки да презаселват лица от приоритетни държави, особено Етиопия и Нигер, в момента се проучват допълнителни възможности за осигуряването на законни пътища за лицата, нуждаещи се от закрила, например чрез неотдашното предложение за рамка на Съюза за презаселване, което понастоящем се обсъжда от съзаконодателите.

Следващи стъпки

- *Укрепване на вътрешните административни процедури в областта на връщането и подобряване на събирането на данни с цел добиване на по-добра оперативна представа.*
- *Приключване на разполагането на европейски служители за връзка по въпросите на миграцията.*
- *Увеличаване на приноса от дейността на агенциите на ЕС.*
- *Оценка на необходимостта от увеличаване на презаселването от съответните приоритетни държави.*
- *Мобилизиране на всички политики и инструменти с цел разширяване на работата по Рамката за партньорство с акцент върху търговията и законната миграция.*
- *Предложение за до 5 000 места за мобилност за придобиване на кредити по „Еразмус +“ и 110 места за мобилност по „Еразмус Мундус“ за съвместни магистърски програми като част от работата по Рамката за партньорство.*

3.4 Финансови инструменти

Широк спектър **финансови инструменти на ЕС** продължиха да подкрепят изпълнението на Рамката за партньорство, по-специално Европейският фонд за

развитие (ЕФР)¹⁷, Инструментът за сътрудничество за развитие¹⁸, Европейският инструмент за съседство¹⁹, фондът „Убежище, миграция и интеграция“²⁰ и Инструментът, допринасящ за стабилността и мира²¹.

Доверителен фонд на ЕС за Африка

Извънредният доверителен фонд на ЕС за стабилност и преодоляване на първопричините за незаконната миграция включва общо 23 държави. Настоящите му средства са в размер на 2,4 милиарда евро от ЕФР и няколко инструмента за финансиране от бюджета на ЕС, като това включва допълнителни 500 милиона евро от резерва на ЕФР. Досега държавите — членки на ЕС, поеха ангажимент за 82 милиони евро. От ноември 2015 г. насам бяха одобрени 64 програми в трите региона за общо 1 милиард евро. Програмите, одобрени до момента, възлизат на 471 милиони евро, а три програми на стойност 27,5 милиони евро ще бъдат одобрени преди края на годината. Бъдещите действия, които ще се финансират от Доверителния фонд на ЕС за Африка, бяха подготвени при отчитане на текущите политически диалози, които трябва да приключат през декември, включващи 42 нови проекта на приблизителна обща стойност 589 милиони евро.

От създаването си насам Доверителният фонд за Африка е постигнал балансиран подход при разпределянето на ресурсите сред стратегическите си приоритети. Благодарение също на своята гъвкавост и бързина той създаде положителна тенденция в подкрепа на изпълнението на Рамката за партньорство. Той допринесе значително за включването на миграцията в политическите диалози между Африка и ЕС, като създаде допълнителни стимули за сътрудничество в области от голям интерес.

Стратегическото използване на този инструмент ще бъде от решаващо значение за постигането на допълнителен напредък по Рамката за партньорство. За тази цел стратегическият съвет на Доверителния фонд на ЕС за Африка ще заседава на 13 декември 2016 г.

Други действия от финансов характер

Предвид на ограничения географски обхват на Доверителния фонд на ЕС за Африка бяха положени усилия за увеличаване на въздействието на други инструменти. По-специално, Европейският парламент и Съветът наскоро се споразумяха да заделят допълнително около 726,7 милиони евро в бюджета за 2017 г., за да се окаже по-нататъшна подкрепа за развитието на външното измерение на миграцията.

4. Европейски план за външни инвестиции

¹⁷ http://ec.europa.eu/europeaid/funding/funding-instruments-programming/funding-instruments/european-development-fund_en. Европейският фонд за развитие е създаден в контекста на международно споразумение между ЕС и държавите партньори. Това споразумение за партньорство между ЕС и държавите от АКТЕ, известно още като „Споразумението от Котону“, беше сключено през 2000 г. и се преразглежда на всеки пет години.

¹⁸ Регламент (ЕС) № 233/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 11 март 2014 г. за създаване на финансов инструмент за сътрудничество за развитие за периода 2014—2020 г. (ОВ L 77, стр. 44, 15.3.2014 г.).

¹⁹ Регламент (ЕС) № 232/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 11 март 2014 г. за създаване на Европейски инструмент за съседство (ОВ L 77, стр. 27, 15.3.2014 г.).

²⁰ Регламент (ЕС) № 516/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 г. (ОВ L 150, стр. 168, 20.5.2014 г.).

²¹ Регламент (ЕС) № 230/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 11 март 2014 г. за създаване на Инструмент, допринасящ за стабилността и мира (ОВ L 77, стр. 1, 15.3.2014 г.).

С цел да се постигнат дългосрочни резултати при намаляването на предизвикващите миграция фактори, трябва да трансформираме икономическите перспективи за нашите партньорски държави, особено в Африка. За изпълнението на програма с такъв обхват и мащаб е необходимо ресурсите да нараснат значително. Публичният сектор ще изпълнява пълноценно своята роля, но сега повече от всякога ще имаме нужда от частния сектор, който да инвестира в дългосрочното и устойчивото развитие. Не става въпрос само за управление на сътрудничеството за развитие или миграцията: става дума за изграждането и възползването от бързо развиващите се пазари на бъдещето, които могат също така да донесат действителни ползи, изразяващи се в създаването на работни места и растеж в ЕС.

През септември Комисията представи предложения за нов Европейски план за външни инвестиции. Като се използва каталитичният потенциал от над 4 милиарди евро от европейските фондове, които финансират най-вече развитието, ЕС може да влее поне 44 милиарда евро или до 88 милиарди евро за допълнителни инвестиции, ако приносът на държавите членки и другите партньори достигне нашето равнище.

Заклученията на Европейския съвет от 21 октомври потвърдиха значението на Европейския план за външни инвестиции²² за изпълнението на Рамката за партньорство. В основата на плана е новият Европейски фонд за устойчиво развитие (ЕФУР). Неговата цел е да подкрепя инвестициите и увеличаването на достъпа до финансиране в Африка и съседните на ЕС държави партньорки, като предоставя капацитет за финансиране под формата на безвъзмездни средства, гаранции и други финансови инструменти за отговарящи на условията партньори. Това ще даде силен тласък на развитието чрез новаторско използване на подкрепата от частния сектор.

Съветът на министрите вече прие позицията си. Що се отнася до напредъка в Европейския парламент, Комисията оказва подкрепа на работата на комисиите на Европейския парламент по бюджета и развитието. Парламентарният процес и тристранните срещи между Парламента, Съвета и Комисията трябва да започнат в началото на следващата година, като целта е регламентът да бъде приет през първата половина на 2017 г.

Европейският план за външни инвестиции включва също конкретни мерки за насърчаване на инвестициите в тези държави и подкрепа за по-общо подобрене на бизнес средата. Чуждестранните инвеститори, сред които много дружества от ЕС, виждат огромния потенциал на тези пазари и могат да помогнат за подобряването на техните икономики по взаимно изгоден начин. Германското и италианското председателство на Г-20 и Г-7 също подчертават необходимостта от стабилна инвестиционна среда като основа за устойчив икономически растеж в Африка — въпрос, който ще бъде включен в дневния ред на срещата на високо равнище ЕС-Африка през есента на 2017 г.

Освен това Комисията ще се съсредоточи още повече върху „икономическата дипломация“ и, когато е уместно, ще я интегрира в рамки за партньорство.

5. Заключение

²² Предложението за създаване на амбициозен Европейски план за външни инвестиции бе включено в съобщението от 2016 г. за създаването на новата рамка за партньорство, а след това бе представено и обявено от председателя Юнкер в речта му за състоянието на Съюза, произнесена на 14 септември 2016 г. (и в придружаващото я съобщение COM(2016)581). В предложения план е включено предложение за създаването на Европейски фонд за устойчиво развитие (ЕФУР).

Рамката за партньорство се оказа ефективен инструмент за укрепване на работата по външното измерение на миграцията, въпреки че постигнатият до момента напредък е различен в приоритетните държави.

В Нигер и Мали процесът достига пълна скорост и въздействието му се усеща по места. Тази дейност трябва да се запази, а възможните пренасочвания на миграционните маршрути трябва да се следят отблизо. В други приоритетни държави каналите за сътрудничество се подсилват, но за тях все още ще са необходими постоянни усилия за оползотворяването на наличната динамика и за постигането на конкретни резултати.

От съществено значение е също така да се запазят темпото и степента на ангажираност, за да стане ясно на партньорите, че за дългосрочния успех на този процес е необходима цялостна и трайна ангажираност от всички. Ангажиментът в самите държави членки също е от ключово значение за резултатите. Както беше припомнено от Европейския съвет, важно е политическият ангажимент, поет от националните министри, да остане непоклатим. Също така е важно националните административни процедури за връщането на незаконни мигранти да бъдат ускорени, както и да се събират данни, за да може да се измерва постигнатият напредък.

Финансовите ресурси и другите възможности ще трябва да се използват по стратегически начин с цел да се насърчат по-доброто управление на миграцията и справянето с нейните първопричини в държавите на произход и транзит, включително чрез бързото приключване на преговорите по Европейския план за външни инвестиции. Наборът от политики в услуга на подхода на Рамката за партньорство ще трябва да бъде разширен в съответствие с насоките, изложени в настоящия доклад, с цел подходът да бъде адаптиран към всяка от приоритетните държави. Това е свързано с необходимостта да се използват в максимална степен полезните взаимодействия от процеса, започнал на срещата на върха във Валета, и Рамката за партньорство, за да се постигне максимален ефект от съвместния потенциал на двата инструмента.

В краткосрочен план акцентът ще остане върху петте приоритетни държави, които продължават да постигат резултати и осигуряват устойчив процес. Въз основа на натрупания опит и предвид на наличните финансови ресурси и необходимостта да се избегне претоварване на действията на ЕС и на държавите членки, което ги прави по-малко ефективни, ще бъде обмислено дали сегашният подход да бъде евентуално разширен към други държави и региони.

Успоредно с това ще бъде засилено сътрудничеството в областта на миграцията с подбрана група държави, сред които Афганистан, Пакистан, Бангладеш, Египет, Кот д'Ивоар, Гвинея и Гана, с които вече се работи. Доверителният фонд на ЕС за Африка ще бъде разширен, така че да обхване Кот д'Ивоар, Гвинея и Гана. Ще продължи и интензивната работа в Либия в съответствие с описаното в настоящия доклад. Напредъкът, постигнат в тези държави, ще продължи да бъде предмет на бъдещи доклади.

Рамката за партньорство вече е в ход. Тя успя да задълбочи още повече отношенията с приоритетните държави в областта на миграцията въз основа на взаимно доверие и засилено участие в съвместните усилия на ЕС и държавите членки. Сега тази положителна тенденция трябва да постигне устойчиво подобрене в управлението на миграцията като общо предизвикателство.